

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigesimo-Octavo De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De Matrimonio sub conditione honesta futuri temporis. §. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

1. **T**riplex est finis matrimonij *essentialis, accidentalis, & extraneus.* Finis *Essentialis* est materia corporum traditio, & radicalis obligatio ad reddendum seclerum. *Finis Accidental*, sed matrimonij proprius, est sobolem generare *Genes. 1.* & concupiscentia remedium habere iuxta *Paul. 1. Corinth. 7.* propter fornicationem *unusquisque uxorem suam habeat, & unaquaque suum virum.* Finis *Extraneus* est voluptas, diuitie, honor, pax inter consanguineos, &c. Sape ex matrimonio consecuta. Finis *essentialis* seruandus est non solum vt matrimonium licite, sed etiam valide contrahatur, vt diximus *hac disp. punct. 1.* & tradunt omnes apud *Sanch. lib. 2. disp. 29.* Hoc sine saltem virtualiter retento contrahere expressè ob sobolis generationem, quando aptus es generare, nemini dubium esse potest licere, quippe ad hunc finem ab *Authore* nature matrimonium ordinatum est. Contrahere autem ob vitandam fornicationem, quando periculum illius ad est consilium est *Pauli*, acquit ergo esse finis indebitus: cessante autem potentia ad generandum, & periculo fornicationis si contrahas ob mutam obsequiorum communicationem, ex honestate sine contrahis, quippe ad hunc finem matrimonium institutum est.

2. Quapropter solum est difficultas de fine extraneo, An ob illum primo, & per se matrimonium contrahere peccatum sit? Affirmare esse mortale *Angel. verbo Matrimonium 2. num. 25.* *Couarru. 2. part. de matr. cap. 1. num. 7.* Sed dura sanè sententia, quia non matrimonium quatenus Sacramentum est, sed quatenus est contractus dirigit ad prædictos fines obtinendos, quod non videtur esse nimia inordinatio. Communior tamen sententia est neget esse mortale ad prædictos fines extrinsecos contrahere; admittit tamen esse veniale peccatum, eo quod inordinatum sine fine secundarium & matrimonio extraneum primo & per se intendere, cum secundario tantum; & per accidens appetendus esset. Sic *D. Anton. 3. part. tit. 1. cap. 19. §. 9.* *Paludan. in 4. dist. 30. quest. 2. art. 3.* *Sylvest. verb. Matrimonium 4. quest. 4.* *Navarr. cap. 2. n. 79.* *Sanch. lib. 2. disp. 29. num. 26.* *Layman. lib. 5. tract. 10. cap. 4. num. 1. & 2.*

3. Ceterum distinguendum censet inter fines extrinsecos. Alii enim sunt qui per se honestatem moralem continent, quales sunt pax Reipublica, charitas & amor inter consanguineos, illustris familiae conseruatio. Alii vero sunt in quibus nulla moralis honestas reuocet, vt est voluptas, diuitie, & honor. Si contrahas ob fines moralem honestatem continentes nullum peccatum committis, sed actum virtutis moralis exerces. Quippe finis illius actionis honestus est, medium, quo ad illum obtinendum veris etiam est honestum, ergo ex nullo capite ea actio vitari potest. Nam esto illa actio habeat alium finem, seu effectum magis proprium, & præcipuum, illum expressè intendere non obligat: satis enim est illum non excludas, vt manifestissimis exemplis probat *Cocinch. disp. 2. §. 2. num. 14.* *Oculus* inquit *dati sunt primo ad videndum, secundo ad explicandos conceptus.* Si igitur nacta occasione oculis vti velis, vt tuos conceptus exprimas, nihil de primario fine cogitans, quis dicet te peccaturum? Idem est de lingua, quæ data est primo conceptus explicandos, ea tamen absque vilo peccato vti potes ad eandem aliumve finem extrinsecum. Atque ita contrahere matrimonium ob pacem aliquam obtinendam, ob fraternam charitatem fovendam, ob familiam illustrem conseruandam licitum & honestum est, sicuti dixit *Cocinch. dicta disp. 2. §. 2. dub. 2. conclus. 4. numero 18.* *Basil. Poncet, lib. 1. de matr. cap. 2. num. 13.*

Si vero ob fines aliam moralem honestatem continentes contrahas est probabilè sit peccatum veniale committi, eo quod alienum sit a rationali natura operari absque fine virtutis, at tamen probabilis censet nullam in presenti adesse peccatum, sicuti docuerunt *Basil. & Cocinch. supra.* Moneor, quia contractus matrimonij per se est actus honestus, tum in ratione contractus, cum ad generandam prolem, vitandam fornicationem, & mutam obsequiorum communicationem dirigitur tum in ratione Sacramenti à Christo instituti ad gratiam conferendam; velle autem obrinere aliquid temporale actu per se honesto inhonestum non est; ergo nullum est peccatum velle contrahere matrimonium retinendo illius fines, vt illo contracto vxoris pulchritudine, & dote, copulæque voluptate fruaris, quia eo casu non operaris absque fine virtutis, qui in ipso opere intinsecè imbibitur, quem in executione ipsius operis intendis, cum illum non excludis, idèque *Caicetan. tom. 1. opusc. tra. 3. 12. de matr. quest. 3.* *Navarr. cap. 2. 2. num. 79.* *Couarru. 4. decret. 2. part. cap. 1. §. unico n. 7.* *Sanch. lib. 2. disp. 29. num. 25.* *Cucier. cap. 46. num. 7.* affirmant regulariter nullum peccatum committere contrahentem ob vxoris dorem & pulchritudinem quia esto horum consecutionem medio matrimonio ita expresse intendat, vt nisi hæc adessent, non contraheret: at quia fines ipsius operis non excludit, horum bonorum consecutio reputari debet non tam finis operis, quam motiuum, & excitatiuum illius.

PUNCTVM XI.

De matrimonio sub conditione contracto.

1. **S**ub duplici conditione contrahi matrimonium potest. Sub conditione inquam presentis, præterita & futura, eaque necessaria, contingenti, vel impossibili, corpis, vel honesta, vel contra matrimonij substantiam, pendente à propria voluntate, vel absoluta.

§. II.

De conditione honesta temporis presentis, vel præteriti.

- 1. *Conditio spectans tempus presentis, vel præteritum non infert matrimonium conditionale.*
- 2. *Aliqui requirunt matrimonium contractum sub hac conditione vtique contrahenti notam esse debere, & matrimonium valere.*
- 3. *Oppositum verius est.*

1. **C**ontrahens, qui sub conditione spectante tempus præteritum, vel presentis celebratur, proprie non est conditionalis, quia de natura, & essentia conditionis est suspendere actum vsque ad illius euentum. *§. sub conditione, insunt, de verb. obligat.* at si conditio præsens est, vel præterita suspendere actum non potest, sed parum coalluit.

3. Solum est difficultas, An requiratur ad valore matrimonij, quod ad conditio vtique contrahenti nota sit. Vg. contrahens cum Maria sub conditione quod nobilis sit; quod habet tantam dorem, quod eius pater obtineat tale officium, ignoras autem an de facto ea conditio in te exillat, vt *Epil. Cocinch. disputat. 29. dub. 1. num. 6.* negat te matrimonium contrahere, quousque agnoscas conditionem oppositam esse. Moneatur, quia ad matrimonium necessario requiritur, vt consensus contrahentium vtique notus sit, at qui sub conditione sibi vel alteri ignota consentit, ne scit, an vere consentiat, vel potius dissentiat, siquidem eius dissentus, vel consensus et conditione pendet, eius existentiam ignorat, & quia licet que apposita conditionis ignorate illi modo contrahenti quo diceres, *Accipio te in uxorem, vel Non accipio*, ex quo nemi dubium esse potest nullum matrimonium contrahi, quia ex illis verbis aequè a sensus, & dissentus colligitur, vt videtur dicendum in præteriti.

3. Sed rectius *Sanch. lib. 5. disp. at. 7.* & *Gasp. Harado disputat. 7. diffinit. 2.* censent prædictum matrimonium valere: nam esto nota non sit conditio existentia, est tamen vtique contrahenti notus consensus sub existentia conditionis, non sub conditionis notitia: non enim consensus in matrimonio sub conditione nobilitatis notæ, sed sub conditione nobilitatis existentis; ergo consensus vtique notus est casu quo nobilitas existat. Secus est de illa forma contrahendi: *Accipio te in meam, vel Non accipio*, quæ nec consensus, nec dissentum determinatè significant. Et probat optimè potest ex *§. conditiones 6. insunt, de verborum obligat. & leg. cum ad 38. de Rebus creditis*, vbi deciditur stipulatione sub conditione rei præterite nasci obligationem: tamen si contrahentes ignorent oppositam esse conditionem, nasci in quam obligationem non solum non renouandi consensus, & expectandi conditionis notitiam: sed etiam nasci obligationem de re stipulata, alias nulla esset differentia inter contractus sub conditionibus præteritis ignoratis ac sub conditionibus contingentibus futuris.

§. II.

De matrimonio sub conditione honesta futuri temporis.

- 1. *Si conditio est necessaria non impedit matrimonij valorem.*
- 2. *Idem est dicendum de conditione contingente insallibilis futuri.*
- 3. *Secus de conditione absolute contingente.*
- 4. *Adueniente conditione matrimonium subsistere absque non consensu negant plures.*
- 5. *Verius est oppositum.*
- 6. *Fit satis rationibus num. præced. allegatis.*
- 7. *Quando censetur impleri conditio, si patri placuerit.*
- 8. *Satisfit fundamentis secunda sententia num. 4. relata.*
- 9. *Non archantur contrahentes ad procurandam conditionis executionem.*
- 10. *Illis in locis in quibus Concil. Trid. receptum est, negat Sanch. Parochium, & restas assistere dere conditionis executioni.*
- 11. *Contrarium verius existimo.*

1. **C**onditio honesta futuri temporis alia est necessaria, alia contingens. Si sub conditione necessaria contrahatur, cuiusque necessitate cognoscatur, tamen Basil. lib. 3. de matrim. cap. 1. num. 12. censetur suspendi consentum, & matrimonium usque ad conditionis eventum, verius est oppositum, eo quod prædicta conditio non tam ad suspendendum consentum, quam ad eius certitudinem demonstrandum censeri debet apposita, ut rectè tradit Henric. lib. 1. 1. Sanch. lib. 5. disputat. 2. num. 6. Rebell. 2. part. de obligat. iustit. lib. 2. quest. 10. num. 13. Egid. de Coninch. disput. 29. dub. 1. num. 8.

2. Idem dicendum est de conditione contingenti infallibiliter futura, qualis est, si Antichristus venerit, quia ratione suæ infallibilitatis reputatur quasi necessaria, ideoque non censeri debet apposita ad suspendendum consentum, sed ad eius certitudinem demonstrandam, ut docet Sanch. supra, & Rebell. num. 14. Neque obest esse nobis incertum, quo die Antichristus venturus sit, ob quam incertitudinem placuit Covarr. 2. part. cap. 2. §. 2. num. 11. Henric. lib. 11. de matr. cap. 12. num. 4. Basil. Ponce, lib. 3. cap. 1. num. 13. consentum suspendi usque ad conditionis eventum, quia ut bene Sanch. & Rebell. docent, non contrahitur sub hac incertitudine, non enim dicitur se Mariam in coniugem suscipere, si Antichristus intra tale tempus nascatur, sed solum dicitur, si Antichristus nascatur, quod certum est, & infallibile, & tunc sic cogitatur. Quare non in vi conditionis censeri debent ea verba posita, sed in vi demonstrationis, & causalitatis, ita ut præsentent hunc sensum, sicut est certum Antichristum venturum esse, sic certum esse visse Mariam suscipere.

3. Si vero sub conditione contingenti, & honesta contrahatur manifestum est matrimonium suspendi usque ad conditionis eventum, quia usque ad illud tempus non habes animum tradendi corpus, ut etiam colligitur expressè ex cap. de illis, super eo cap. fin. de conditionibus, appositis, & leg. 1. c. 3. tit. 4. part. 1.

4. Difficultas autem est, an adueniente conditione matrimonium subsistat absque novo consensu? Negat Bonaventura in 4. d. 28. quest. 3. Durand. ibidem. quest. 2. ad 1. Sotus in 4. d. 29. quest. 2. art. 1. concl. 3. Henric. lib. 11. cap. 11. Basil. Ponce alius relatis, lib. 3. cap. 14. num. 3. Mouvitur primò ex cap. super eo de condit. appositis, ubi consentientem sub conditione futuri temporis dicitur non esse censendum de præsentibus consentire, neque cogendum ad contrahendum usque ad conditionis eventum, ergo adueniente conditione cogi debet, alias matrimonium non subsistit, cum absque consensu de præsentibus subsistere non possit. Secundo in cap. per tuas, eodem, dicitur talem contractum sponsalia constituit, ergo non matrimonium.

Prædictæ sententiæ adherent Rosella verb. Matrimonium num. 14. Syluest. eodem 2. num. 13. Victoria, num. 258. & alij, cum matrimonium sub prædicta conditione futura celebratur ad inhabilibus v.g. cum consanguinei, alioque impedimento ligati contrahunt sub conditione, si Pontifex dispensaverit, quia matrimonium constitui non potest alio consensu quam legitimo, consensus verò elicitus ab inhabilibus illegitimus est.

5. Nihilominus est prædictæ sententiæ probabiles sint, probabilior est affirmans matrimonium constitui adueniente conditione absque novo consensu, ut docuerunt Innocent. cap. super eo de condit. appositis, in fine. Abbas, cap. de illis eodem numero 5. Nauarr. cap. 22. numero 63. c. 64. Paludan. in 4. d. 29. quest. 2. art. 1. sub finem. Sanch. alius relatis, lib. 5. disput. 8. num. 5. Egid. Coninch. disput. 29. dub. 1. concl. 3. c. 5. De iuribus que ex leg. potior 11. ff. qui potiores in pignore & leg. huc venatio 7. ff. de contrah. ad empt. ubi statuitur contractum initum sub conditione, ea adueniente firmum, & stabilem reddi absque vlla additione. Sed nihil speciale est in matrimonio statutum. Ergo matrimonium sub conditione futura initum ea adueniente firmum est. Et ratio ea est, quia consentiens ex tunc in matrimonium sub conditione futura, verum consentum de presenti habet, qui si adueniente conditione reuocatus non sit, præsens moraliter est, & omnino perfectus, & absolutus. Ergo sufficiens est ad matrimonium constituendum. Quo d' optimè explicari potest ex modo, quo matrimonium de presenti communitè contrahitur, prius enim suum consentum exprimit vir sub conditione tamen in se imbibita, quod mulier consentiat, qua consentiente opus non est, ut vir deus consentiat, sed eius consensus qui in se conditionalis erat ante mulieris consentum redditur absolutus, & perfectus mulieris consensu adueniente.

6. Neque his obstant oppositæ sententiæ fundamenta. Ad primam ex cap. super eo respondeo. Pontificem solum definitum ante aduentum conditionis cogendum non esse ad contrahendum, ea verò posita indecimum relinquit, ac cogendum se contrahere. Adde ibi non tam de contractu, quam de consummatione sermo erat, ad quam adueniente conditione optimè cogi potest. Ad secundam respondeo ex prædicto

Textu in cap. per tuas, nihil colligi: nam ibi mulier allegauit iuuenem secum de præsentibus contraxisse; e contra iuuenis dixit solum sponsalia sub beneplacito parentis celebrasse. Pontifex verò decidit ob copulam habitam à conditione recessum esse, ac proinde verum matrimonium præsumi debere.

7. Quod si roges, Quando censetur impleta ea conditio communiter apponi solita, si patri placuerit; Breuiter respondeo, si rogatus pater ita firmiter dissentiat, ut præsumi non possit breue tempus arbitrio prudentis, eius consensus obtinendum esse, conditio absolute deficit, secus verò si consensus eius obtineatur intra breue tempus, tamen est rebellis primò existerit sicuti censetur impleta conditio, si Pontifex dispensauerit, tamen primæ, & secundæ petitioni non acquieuit, si postmodum dispensationem concessit, ut docent Nauarr. cap. 22. num. 61. Pett. de Ledesma. quest. 47. artic. 5. dub. 7. Egid. de Coninch. disputat. 29. dub. 2. num. 28. Illud verò certum esse debet, ut tradit Sanch. lib. 5. disp. 7. num. 19. Coninch. disp. 29. dub. 2. num. 29. si pater obiit conditionem censendam esse impletam, quia spectato communi cursu ea conditio solum apponitur, ne matrimonium contra voluntatem patris cedat, nec illum offendat, quod eo mortuo cessat, ut bene Egid. & Sanch. supra notantur.

8. Ad fundamentum secundæ sententiæ nego consentum illum esse illegitimum, quia esto sit consensus inhabilitum, non tamen pro tempore quo inhabiles existunt, sed potius pro tempore quo habiles esse debent, quippe posita dispensatione, & sublato impedimento omnis inhabilitas tollitur. Quod si virgeas illam conditionem, si Pontifex dispensauerit esse impossibilem, & reiciendam, ut potè pendentiem à voluntate Principis iuxta leg. apud Iulianum, alias idem Iulianus, 4. §. fin. ff. de legatis? Respondeo id esse verum, quando Princeps non solet dispensationem concedere, secus quando solitus est dispensare tamen cum difficultate, ut diximus Disp. præced. ubi de sponsalibus conditionis sermo habitus est.

9. Procurare autem executionem conditionis, scilicet consentum parentis, vel Pontificis dispensationem nemini ex contrahentibus per se incumbit, nisi ad id se specialiter obligauerit, sed solum ei incumbit qui cupit contractum perfici, ut rectè Coninch. notauit disp. 29. dub. 2. in fine: expensæ autem utriusque communis esse debent, quia negotium utriusque commune est.

10. Secunda difficultas est, An illis in locis, in quibus Conc. Trident. receptum est debeant Parochus, & testes non solum conditionato consensu, sed conditionis impletioni assistere? Negat Sanch. lib. 5. disput. 8. num. 24. & affirmat satis esse, si consensui assistant, tamen conditionis impletioni non assistunt. Mouetur, quia non debent testes, & Parochus plene de matrimonio testari, sed satis esse, si de mutuo consensu de presenti testentur; ut patet cum matrimonium per procuratorem celebratur, in quo opus non est, quod Parochus, & testibus constet de mandato concessio, neque item cum consanguinei contrahunt opus est Parochus, & testibus dispensationem ostendere, neque item puberes, de quibus non satis constat, an obtineant pubertatem, teneantur Parochus, & testibus id probare, ergo licet Parochus, & testes conditionis executionem non videant, sufficit si consensu mutuo præsentis fuerint, quia ille consensus posita conditione matrimonium constituit.

11. Cæterum verius censeo cum Egid. disput. 29. num. 15. Gaspar Hurtado, disput. 7. de matrim. difficult. 7. num. 24. debere Parochum, & testes conditionis executioni assistere, alias non assistent matrimonio, quia ille consensus matrimonium non constituit, nisi eo tempore, quo conditio impletur, ergo si impletio conditionis Parochus, & testes præsentis non fuerint, nequaquam dici possunt præsentis fuisse consensu, quatenus matrimonium constituit, atque adeo nec matrimonio præsentis fuisse. Secus verò est in illis exemplis adductis, siquidem posito mandato, dispensatione, & pubertate, tamen Parochus, & testibus ignota sint, præsentis adsunt consensu matrimonium constituenti.

§. III.

De matrimonio sub conditione impossibili contracto.

1. Matrimonium non vincitur ex conditione impossibili.
2. Subintelligitur de conditione impossibili per naturam.
3. Non de conditionibus impossilibus perplexitatis.
4. Item non intelligitur de conditionibus impossilibus ex accidenti.
5. Neque de conditionibus impossilibus de presenti, nec de præterito.

1. **E**rrum est omnes contractus excepto matrimonio, & vltimæ voluntatis dispositione nullos esse appositæ conditione impossibili, ex §. si impossibilis in iur. de